

Відгук

рецензента Морозової Ірини Борисівни, доктора філологічних наук, професора, професора кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова про дисертацію Інни Анатоліївни Єфанової «Соціофонетичні особливості мовлення моряків з Китаю та Індії», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія галузь знань 03 Гуманітарні науки.

(Одеса, 2025)

1. Актуальність дисертаційного дослідження.

Дисертаційна праця Єфанової Інни Анатоліївни є інструментально-фонетичним дослідженням, виконаним на матеріалі англійського мовлення моряків з Китаю та Індії. У центрі уваги дослідниці перебувають просодичні характеристики, що виступають маркерами національної ідентичності мовців.

Зацікавленість питанням територіальної варіативності англійської мови та необхідність з'ясування просодичних особливостей мовленнєвої поведінки представників нових варіантів, зокрема моряків з Китаю та Індії, зумовило **актуальність** дослідження.

Актуальність дослідження визначається також тим, що просодичні характеристики варіантів англійської мови в Індії та Китаї ніколи не були предметом системного аналізу в межах сучасних соціолінгвістичних студій.

2. Наукова новизна результатів дослідження.

Об'єктом дослідження є усна реалізація англійського непідготовленого мовлення моряків з Китаю та Індії, а предметом аналізу виступають соціофонетичні особливості мовленнєвої поведінки моряків, зокрема їх просодична специфіка.

Мета дисертаційної праці полягає у вивченні та визначенні певних просодичних ознак мовлення моряків, які можуть слугувати маркерами їх мовленнєвої поведінки. Матеріалом дослідження слугували 40 фрагментів з

мовлення 20 моряків з Індії та Китаю.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі просодичної варіативності мовлення індійських та китайських моряків з урахуванням професійних та вікових чинників. Уперше у вітчизняній лінгвістиці досліджуються просодичні особливості варіантів англійської мови в Індії та Китаї та визначено мовленнєвий репертуар кожної з досліджуваних груп моряків.

Уперше здійснено зіставний аналіз особливостей реалізації просодичних структур у мовленні представників Індії та Китаю в професійному контексті.

3. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретична і практична значущість дисертаційної роботи І. Єфанової очевидна. Проведене дослідження є певним внеском у теорію вимовних стилів, у загальну фонетику та інтонологію. Теоретична цілісність дисертації та її висновків полягає в накопиченні емпіричного матеріалу та формуванні базисних концептуальних положень для гіпостазування тенденцій подальшого розвитку варіантів англійської мови в Індії та Китаї загалом і їх просодичних систем зокрема.

Практичне значення роботи визначається можливістю широкого застосування отриманих висновків, спостережень і накопиченого фонетичного матеріалу в практиці викладання англійської мови в навчальних дисциплінах: «Теоретична фонетика англійської мови», «Соціофонетика», «Соціолінгвістика», а також у спецкурсах з теорії соціолекта, територіальних діалектів англійської мови.

4. Рівень виконання поставленого наукового завдання та осолодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Обрана тема дисертації потребувала комплексного підходу до вивчення соціофонетичних особливостей мовлення моряків, оскільки для отримання об'єктивних даних доцільним було застосування експериментальних методів дослідження, що поєднують адитивний та акустичний види аналізу з використанням таких методів як вимірювання, порівняння, лінгвістична

інтерпретація результатів дослідження.

У процесі дослідження була використана комплексна методика, в основі якої знаходиться низка методів, які традиційно вживаються у фонетичних дослідженнях. Метою аудиторського аналізу є визначення просодичних особливостей англійського мовлення індійських та китайських моряків, а саме – виявлення мелодійних характеристик в експериментальному корпусі, враховуючи тип ядрового тону та характер перед термінальної частини фрази. Для акустичного (комп'ютерного) аналізу було використано апаратно-програмну систему обробки акустичних мовних сигналів, реалізованих програмою PRAAT.

Підрахунки отриманих експериментальним шляхом даних склали основу лінгвістичної інтерпретації просодичних ознак англійського мовлення моряків.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної теми кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова «Дослідження просодичних характеристик усного англійського дискурсу», що посилює основні напрями досліджень Одеської фонетичної школи.

5. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових публікаціях.

Основні положення та результати дослідження пройшли апробацію на трьох міжнародних конференціях (Іспанія, Польща, Україна), опубліковано у фахових виданнях України чотири одноосібні наукові статті, що свідчить про теоретичне та практичне напрацювання дисертантки.

6. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення та обсягу.

Дисертацію структуровано відповідно до мети і завдань. Усіх формальних вимог у дисертації дотримано.

У першому розділі здійснено огляд теоретичних передумов дослідження особливостей варіантів англійської мови в Індії та Китаї, представлено

історико-географічний огляд формування та розвитку англійської мови в досліджуваних країнах, детально описано їх особливості, розкрито природу фонетичних особливостей та вплив автохтонних мов на розвиток англійської мови в досліджуваних регіонах.

У другому розділі викладено принципи добору експериментального матеріалу, висвітлено методику проведення дослідження, що ґрунтується на використанні методів наукового спостереження та комп'ютерного аналізу.

У третьому розділі представлено результати комп'ютерного експериментального дослідження мовленнєвої поведінки китайських та індійських моряків.

Проведений комплексний фонетичний аналіз дозволив авторці відзначити диференційні ознаки, які сприяють вираженню національної ідентичності моряків з Індії та Китаю, що є особистим внеском здобувачки у вітчизняну лінгвістичну науку.

У Висновках наведено результати дисертаційного дослідження та окреслено перспективи подальших наукових пошуків.

7. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

У тексті дисертації відсутні порушення академічної доброчесності.

8. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Поряд з безперечною новизною та вагомістю теоретичних та практичних здобутків І. Єфанової, необхідно висловити зауваження щодо недостатнього висвітлення в дисертації проявів впливу британського та американського варіантів англійської мови на мовлення досліджуваних моряків. Цікаво було б дізнатися, наскільки спільні просодичні ознаки регіонально-маркованого мовлення індійських та китайських моряків, можуть бути свідченням формування загальноприйнятої просодичної норми. До того ж, у висновках потребують розширення перспективи подальших досліджень.

Висловленні зауваження та міркування не знижують високої оцінки

проведеної роботи та отриманих результатів.

9. Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.

У дисертації представлено оригінальний комплексний інструментально-фонетичний аналіз особливостей мовленнєвої поведінки індійських та китайських моряків з урахуванням професійних та вікових чинників.

10. Загальна оцінка дисертації і наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та щодо відповідності вимогам.

Враховуючи вищевикладене, вважаю, що дисертація Інни Єфанової «Соціофонетичні особливості мовлення моряків з Китаю та Індії» є цілісним науковим дослідженням, що свідчить про становлення науковця з належною теоретико-методологічною підготовкою, здатною представляти й інтерпретувати складні мовні явища, презентувати власну дослідницьку діяльність у кваліфікаційній роботі відповідно до вимог пунктів 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України №431 від 21.03.22 р.), а її авторка, Інна Єфанова, заслуговує надання наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія.

Доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри граматики
англійської мови Одеського
національного університету
імені І. І. Мечникова



Ірина МОРОЗОВА

ОСОБИСТИЙ ПІДПИС
МОРОЗОВОЇ



СТ. ІНСПЕКТОР ВІД

Р. В. Морозова